

Oppgaver til kapittel 1

- 1.2 $A = \{a\}$, $B = \{b\}$, $C = \{2, 4\}$

Oppgaver til kapittel 2

- 2.1 (a) $(E \rightarrow S)$
 (b) $(S \rightarrow E)$
 (c) $(E \wedge \neg S)$
 (d) $(\neg E \rightarrow S) \wedge (S \rightarrow \neg E)$

Oppgaver til kapittel 3

- 3.2 Formelen i a) er ekvivalent med formelen i d). Formelen i b) er ekvivalent med formelen i e). Formelen i c) er ekvivalent med formelen i f).

a) er ekvivalent med d) fordi a) kun er sann i tilfellet hvor P ikke er sann, eller Q og R er sanne, etter reglene for $\rightarrow$ -formler. Etter reglene for $\neg$ -formler faar vi at d) er ekvivalent med $\neg P \vee (Q \wedge R)$ – ikke P eller Q og R, som jo er hva vi beskrev for a).

e) er ekvivalent med b) fordi e) kun er sann i tilfellet hvor $P \wedge Q$ ikke er sann, eller R er sann, etter reglene for $\rightarrow$ -formler. $\neg(P \wedge Q)$ er ekvivalent med $(\neg P \vee \neg Q)$, etter De Morgans lover. Ved videre utledning faar vi $((\neg P \vee \neg Q) \vee R)$, som er identisk med b).

Oppgaver til kapittel 4

- 4.3 (a) For at alle uttrykkene i mengden av argumenter skal vaere sanne, holder det at C og B er sanne. Hvis C er sann, har det ikke noe aa si i uttrykket $(A \rightarrow C)$ om hvorvidt A er sann eller ei. For $(A \vee B)$ vet vi allerede at B maa vaere sann. Mengden av premisser kan oppfylles for valuasjonen som gjoer B og C sanne, men A usann. Isaafall er ikke A en logisk konsekvens av mengden, og **argumentet holder ikke**.
 (b) Gitt premisset $(A \wedge C)$, maa A og C vaere sanne. For premisset $(C \rightarrow B)$, saa lenge B er sann, er uttrykket sant. Hver gang uttrykkene i mengden av premisser er sanne samtidig, er ogsaa konklusjonen sann. **Argumentet holder**.

Oppgaver til kapittel 5

- 5.4 Anta for motsigelse at $(P \rightarrow (Q \rightarrow P))$ ikke er en tautologi. Det betyr at det finnes en valuasjon v som falsifiserer uttrykket. Isaafall maa v gjoere P sann, og $(Q \rightarrow P)$ usann, for det er slik $\rightarrow$ -formler tolkes. For at $(Q \rightarrow P)$ skal vaere usann, maa Q vaere sann, og P usann, jamfoer reglene for implikasjon. Men dette er en motsigelse, for vi har allerede slaatt fast at v maa gjoere P sann. P kan ikke vaere baade sann og usann samtidig. Paastanden om at uttrykket er en tautologi, er gyldig; den kan ikke vaere usann.

Oppgaver til kapittel 6

- 6.3 (a) $R = \{ \langle 1, 1 \rangle, \langle 2, 2 \rangle, \langle 3, 3 \rangle, \langle 1, 2 \rangle, \langle 2, 1 \rangle \}$
 (b) $R = \{ \langle 1, 1 \rangle, \langle 2, 2 \rangle, \langle 3, 3 \rangle \}$
 (c) $R = \emptyset$. Teknisk sett er det tomme settet irrefleksivt fordi det ikke finnes noen $x \in \{1, 2, 3\}$ slik at $\langle x, x \rangle$ er med. Det er ogsaa symmetrisk og transitiv, fordi "hvisdelen av disse kriteriene, aldri blir sann.
 (d) $R = \{ \langle 1, 2 \rangle, \langle 2, 1 \rangle, \langle 2, 3 \rangle, \langle 3, 2 \rangle, \langle 1, 1 \rangle \}$

Oppgaver til kapittel 7

- 7.1 (a) Dette er ikke en funksjon, fordi $\langle 3, x \rangle$ mangler, hvor $x \in T$.
 (b) Dette er en funksjon som hverken er injektiv eller surjektiv, fordi alle elementene i S kun trefferett element i T , og verdimengden T bestaar av flere elementer enn dette ene elementet.
 (c) Dette er en injektiv funksjon, fordi hvert element i S svarer til et unikt element i T . Den kan ikke vaere surjektiv, for det er flere elementer i T , enn i S .
 (d) Dette er ikke en funksjon, fordi $\langle 3, c \rangle$ og $\langle 3, b \rangle$ inngaar i relasjonen, men $c \neq b$.
- 7.4 (a) $Z((\neg P \wedge \neg Q), \neg\neg R) = ((\neg P \wedge \neg Q) \wedge \neg\neg R)$
 $Z((R \vee \neg P), (P \wedge (P \wedge R))) = ((R \vee \neg P) \wedge (P \wedge (P \wedge R)))$
 (b) Vi ser kun paa formelens syntaks i Z . Derfor vil $(F_1 \wedge G_1) = (F_2 \wedge G_2)$ noedvendigvis bety at $F_1 = F_2$ og $G_1 = G_2$, ettersom $(Q \wedge P) \neq (P \wedge Q)$, for alle formler Q og P , syntaktisk sett. To par formler vil derfor aldri gi samme verdi fra Z . Z er injektiv.
 (c) Bildemengden til Z er mengden av alle utsagnslogiske formler paa formen $(F \wedge G)$, hvor F og G er plassholdere for utsagnslogiske formler.
 (d) Nei, Z er ikke en surjektiv funksjon, fordi $V_Z = U$ og bildemengden til Z , $Z[U \times U]$ er mengden av alle utsagnslogiske formler paa formen $(F \wedge G)$. $Z[U \times U] \neq U$. Mao.: alle uttrykk som ikke er paa den gitte formen, blir ikke truffet av funksjonen.

Oppgaver til kapittel 8

- 8.2 (a) At $x \in \overline{A \cup B}$ gir oss det foelgende: $x \notin A \wedge x \notin B \Leftrightarrow x \in \overline{A} \wedge x \in \overline{B} \Leftrightarrow x \in \overline{A} \cap \overline{B}$. Dermed kan vi med sikkerhet konkludere med at $\overline{A \cup B} \subseteq \overline{A} \cap \overline{B}$.
 (b) At $x \in \overline{A} \cap \overline{B}$ betyr per definisjon at $x \in \overline{A} \wedge x \in \overline{B} \Leftrightarrow x \notin A \wedge x \notin B$. Ettersom x hverken er element i A eller B , har vi at $x \in \overline{A \cup B}$. Dermed kan vi med sikkerhet fastslaa at $\overline{A} \cap \overline{B} \subseteq \overline{A \cup B}$.
 (c) Siden x er et vilkaarlig element som hverken er i A eller B , og $\overline{A \cup B} \subseteq \overline{A} \cap \overline{B}$ og $\overline{A} \cap \overline{B} \subseteq \overline{A \cup B}$, maa $\overline{A} \cap \overline{B} = \overline{A \cup B}$.

Oppgaver til kapittel 9

- 9.1 (a) $R \cup \{ \langle b, b \rangle, \langle c, c \rangle, \langle d, d \rangle \}$

$$(b) \quad R \cup \{\langle b, b \rangle, \langle a, d \rangle, \langle d, d \rangle, \langle d, b \rangle, \langle b, a \rangle, \langle d, a \rangle\}$$

Oppgaver til kapittel 10

10.3 Basissteg: $b(0) = 1 \wedge b(1) = 0$

Rekursjonssteg: $b(s1) = b(s)0 \wedge bs(0) = b(s)1$

10.4 Basissteg: $W(P) = 0$, for alle utsagnsvariabler P .

Rekursjonssteg: $W(\neg P) = P$

$$W(P \wedge Q) = W(P) + W(Q) + 1$$

$$W(P \circ Q) = W(P) + W(Q), \text{ hvor } \circ \in \{\vee, \rightarrow\}$$

Oppgaver til kapittel 11

11.2 (a) Paastanden er at summen av alle partall opp til og med $2n$, hvor n er et naturlig tall, er lik $n(n+1)$.

(b) Basissteget er aa vise at paastanden holder for $n = 0$

$$\begin{aligned} 2 \cdot 0 &= 0 \quad \text{ved regning} \\ &= 0 \cdot (0 + 1) \end{aligned}$$

Paastanden holder for $n = 0$

11.3 (a) Induksjonshypotesen er aa anta at paastanden holder for et tall n , dvs. at

$$0 + 2 + 4 + 6 + \dots + 2n = n(n+1)$$

(b) Anta induksjonshypotesen. Vi vil vise at paastanden holder for $k = n + 1$, altsaa at $0 + 2 + 4 + 6 + \dots + 2n + 2k = k(k+1)$

$$\begin{aligned} &0 + 2 + 4 + 6 + \dots + 2n + 2k \\ &= 0 + 2 + 4 + 6 + \dots + 2n + 2(n+1) \quad \text{ved aa sette inn for } k \\ &= n(n+1) + 2(n+1) \quad \text{ved induksjonshypotesen} \\ &= n^2 + n + 2n + 2 \quad \text{ved regning} \\ &= n^2 + 3n + 2 \quad \text{ved regning} \\ &= (n+1)(n+2) \quad \text{ved andregradslikningen} \\ &= (n+1)((n+1)+1) \quad \text{ved regning} \\ &= k(k+1) \quad \text{ved definisjonen av } k \end{aligned}$$

Paastanden holder for $k = n + 1$; vi ser at hoeyresiden er lik venstresiden. Ved induksjon foelger at paastanden er sann for alle naturlige tall n .

Oppgaver til kapittel 12

- 12.3** (a) Paastanden er at $\text{FLIP}(\text{FLIP}(F)) \Leftrightarrow F$, for alle F i den induktivt definerte mengden av alle utsagnslogiske formler.
- (b) Basissteget er aa vise at paastanden holder for alle utsagnsvariabler. La P vaere en vilkaarlig utsagnsvariabel.

$$\begin{aligned}
 &\text{FLIP}(\text{FLIP}(P)) \\
 &= \text{FLIP}(P) \quad \text{fra definisjonen til FLIP} \\
 &= P \\
 &= \text{FLIP}(P) \\
 &= \text{FLIP}(\text{FLIP}(P))
 \end{aligned}$$

Siden $\text{FLIP}(\text{FLIP}(P)) = P$, er $\text{FLIP}(\text{FLIP}(P))$ ekvivalent med P , saa paastanden holder for alle utsagnsvariabler.

- 12.4** (a) Induksjonshypotesen er aa anta at paastanden holder for to gitte utsagnslogiske formler F og G , altsaa at

$$\begin{aligned}
 &\text{FLIP}(\text{FLIP}(F)) \Leftrightarrow F \\
 &\text{FLIP}(\text{FLIP}(G)) \Leftrightarrow G
 \end{aligned}$$

- (b) Induksjonssteget er aa vise at hvis paastanden er sann for F og G , saa er den sann for

$\neg F$ og $(F \circ G)$, hvor $\circ \in \{\wedge, \vee, \rightarrow\}$, altsaa at

$$\text{FLIP}(\text{FLIP}(\neg F)) \Leftrightarrow \neg F$$

$$\text{FLIP}(\text{FLIP}((F \circ G))), \text{ hvor } \circ \in \{\wedge, \vee, \rightarrow\}$$

Ved tilfellet $\neg F$:

$$\begin{aligned}
 &\text{FLIP}(\text{FLIP}(\neg F)) \\
 &= \text{FLIP}(\neg \text{FLIP}(F)) \quad \text{ved def.} \\
 &= \neg \text{FLIP}(\text{FLIP}(F)) \quad \text{ved def.} \\
 &\Leftrightarrow \neg F \quad \text{ved IH} \\
 &\text{Paastanden holder for } \neg F
 \end{aligned}$$

Ved tilfellet $(F \circ G)$, hvor $\circ \in \{\wedge, \vee, \rightarrow\}$:

$$\begin{aligned}
 &\text{FLIP}(\text{FLIP}((F \circ G))) \\
 &= \text{FLIP}((\text{FLIP}(G) \circ \text{FLIP}(F))) \quad \text{ved def.} \\
 &= (\text{FLIP}((\text{FLIP}(F)) \circ \text{FLIP}(\text{FLIP}(G)))) \quad \text{ved def.} \\
 &\Leftrightarrow (F \circ G) \quad \text{ved IH} \\
 &\text{Paastanden holder for } (F \circ G), \text{ hvor } \circ \in \{\wedge, \vee, \rightarrow\}.
 \end{aligned}$$

Ved strukturell induksjon foelger at paastanden holder for alle utsagnslogiske formler.